

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Timon professzor*

Forrás: .....

Ujság

3m

1925. 4. 8.

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Timon Ákos

Idő

"1925"

Személy

H

Timon professzor

A nyarat leginkább Balatonfüreden töltötte, az öreg Kéthly Károly báró társaságában, s nyáron is szürke redingótban, szürke cilinderekben járt Timon Ákos. Öreg úr volt már; 1850-ben született, de azért szelleme és hevülete nem pihent meg soha. A szürke cilindert, a szürke redingót, a heves és örökös vitaközvetítő kedv, tipikus professzorrá tette Timon Ákost, azzá a professzor-típussá, ahogy a kis német egvetemek tanárait szokták jellemezni. Tanáros volt az egész egyénisége; szeretett előadni, szeretett hosszan és bőven elmagyarázni dolgokat, szeretett kiterjeszkedni a részletkérdésekre és nem szerete az ellenvetéseket. A dogmatikus emberek természete ez; ragaszkodott a meggyőződéséhez, ragaszkodott a szempontjaihoz, mert egy életen át hitt bennük és mert egy életen át alkalmazkodott hozzájuk. Amikor huszonöt esztendő volt Timon Ákos, akkor már kialakult a világnézete, kialakult a szemlélete, megszületett a meggyőződése és ezen nem változtatott ötven esztendőn át. Konzervatív volt huszonöt esztendő korában és konzervatív volt hetvenöt éves korában; konzervatív és következetes önmagához, mert hitt magában és hitt abban, hogy igaza van.

Tipikus német professzor volt és tipikus magyar tudós. A német professzor típusa a külsőségekben és emellett erőteljes és meggyőződéssel vallója a külön magyar jogfejlődésnek. A magyar alkotmány és jogtörténelmi fejlődése volt életének nagy stúdiuma és ezen a munkáján dolgozott huszonöt esztendőn át. Maga mondta, hogy 1877-ben, amikor a gyűri jogakadémiára kinevezték a jogtörténet és az egyházjog tanárának, fogott hozzá ehhez a munkájához és attól kezdve, hogy 1902-ben befejezte könyvét, ragaszkodott annak minden betűjéhez és minden megállapításához. Ahol abbahagyta: ott befejezettnek is látta a munkát, úgy érezte, hogy megtette a magáét és teljesítette a kötelességét; büszke volt az életmunkájára és könyvét nemcsak egyetemi tankönyvnek tekintette, de a magyar tudományosság egyik legelső forrásmunkájának. A magyar alkotmányt és jogfejlődést azután Beöthy Ákos és

Andrássy Gyula gróf vették élesebb és szigorúbb bíráló alá és bizonyos, hogy Beöthy Ákos éles kritikai szelleme és erős okfejtése, valamint Andrássy Gyulának mély látása és igen erős politikai érzéke Timon Ákos sok megállapítását halomra döntötték, de azért Timon úgy hitte és úgy érezte, hogy ennek a tudománynak alapjait ő vetette meg és hogy az ő munkássága nélkül meddő lett volna az alkotmányfejlődés kritikája. Timonban több volt a jogász dogmatizmus, mint a történetírónak kritikai ereje, de ő ragaszkodott a dogmákhoz, szerette a szabályokat és szerette a finom meghatározásokat. A német tudomány iskolája ez, amely Timonnál tisztázza magyar jogfejlődés eredetét és útját kereste.

Hogy dogmatikus volt, az természetesen következett abból, hogy eleintén egyházjogásznak indult és hogy sokáig különösen az egyházjog foglalkoztatta és hogy emellett neki is, mint minden magyar jogtörténésznek, a stúdiumai a germán jog tanulmányzásán épültek föl. Amikor, mint fiatal jogász, külföldi tanulmányútra készült, már a germán jogfejlődés foglalkoztatta és ez az oka annak is, hogy alkotmány- és jogtörténetében hasonló konstrukciót próbál adni a magyar jogfejlődésnek, mint ahogy azt a német jogtörténetírók a germán jog számára fölépítették. Első könyve a germán jogalkotmányról foglalkozik és a magyar jogfejlődésben természetesen nem kereste és nem kutatta azokat a szálakat, amelyek az ősmagyar alkotmányt a keleti népek alkotmányfejlődéséhez kötik, azoknak a népeknek jogfejlődéséhez, akik a magyarsággal vándorútján érintkeznek, hanem ennek a jogi gondolkodásnak és alkotmány-kialakulásnak rendszerét a germán jogéhoz hasonlóan kívánta fölépíteni. Természetes emellett, hogy Timon, az egyházjogász, Szent István katólikus államalkotmányában látta az egész magyar jogfejlődés alapját is, mint ahogy számos tanulmányában ő állította föl és ő foglalta leginkább rendszerbe a szent koronaelméletnek azt a tanát, amelyen ma az úgynevezett legitimista politika elmélete leginkább alapszik.

Mint egyházjogász, Timon Ákos a katólikus autonómia jogi alakjának minden dokumentumát összegyűjtötte és a kató-

likus autonómia szervezetének kidolgozását tekintette élete legfőbb munkájának. Előbb tanulmányokat írt a párberről, a visitatio canonica-ról, a városi kegyuraság kifejlődéséről és egy nagy tanulmányban foglalta össze a párbér jogtörténeti fejlődését Magyarországon. Ekörül a tanulmányai körül nagy viták keletkeztek és Timon mindvégig ragaszkodott elméleteihez, mígnem végül győzedelmeskedett is. Ő lett a kongrua-bizottság előadója és a kongrua-rendezés gyakorlati keresztülvitelét is reá bízta. Ezen a címen lett közben miniszteri tanácsos és így az első egyike, aki méltóságos címet kapott az egyetemi tanárok között, ami a kilencvenes években még nagy ritkaság volt. A katólikus autonómia-bizottságnak is ő lett az előadója és legnagyobb sikerének azt tekintette, amikor a kúria teljes ülési döntvénye az ő jogi megállapításai szerint szabályozta a párbér-ügyet.

Mindezeket a sikereket pályája első felében érte el Timon Ákos és pályája második részén már inkább csak professzor volt az egyetemen: szigorú és alapos előadó és igen pontos tanár. Reggel nyolc órákor tartotta a régi időben előadásait Timon Ákos és mert a magyar alkotmány- és jogtörténetet az első éves jogászok hallgatták, igen sok volt a hallgatója. Timon számára állították fel először ezt a tanszéket, hiszen addig Hajnik Imre csak az egyetemes európai jogfejlődés történetét adta elő. Timon nem változtatott semmit sem tanulmányain, sem szabályain, sem meghatározásain, sem mondatain és szóról-szóra tudta kívülről a könyvét és előadásait bármikor ellenőrizni lehetett vasos kötetéből. Egy szót sem tévedett soha, egy mondatot nem hagyott el és pontosan hangsúlyozta minden tételét. Dogmatikus szelleme így sokban ellentétben állott fiatal hallgatóinak rapszódikus hevületével, de Timon jó tanár volt és a hallgató, aki szabatosan tudta idézni a vizsgákon könyvét, kedves volt előtte. Szürke redingótjában igazi professzor volt mindig a diákok előtt; nála nem érték meglepetések a hallgatókat, nem tett megjegyzéseket és soha egyetlen új tétellel sem lepte meg tanítványait. Aki Timonnál vizgázni akart, annak, ha tudta Timon könyvét, nem hozhatott meglepő kérdést a vizsga.

Professzor volt tehát, heves és baros

szellem és a kongrua-kérdésben így vitaközvetítő elevenen és epésen az ellenfeleivel. Ekkor történt vele először, hogy egész egyéniségével kilépett a nyilvánosság elé, ami szokatlan volt nála, mert szerényen és visszavonultan élt. A *Borsszem Jankó*, amely akkor eleven és harcias élclap volt, egy rajzot közölt Timon Ákosról, amint a püspöki karral hadakozik. Karikatúra volt természetesen ez a rajz és Timon Ákos, aki elsősorban jogász volt, pört indított a karikatúra közlése miatt. Ez volt az első olyan pört Magyarországon, amelyet egy karikatúrát indítottak és Timonnak az volt az álláspontja, hogy miután a szerzői jog értelmében fényképével mindenki szabadon rendelkezik, karikatúra-közlés is tilos. Jogász szelleme nem ismerte a tréfát és nem volt hajlandó elismerni a viccet sem.

A szent korona elméletéről írta legnagyobb tanulmányát, ez volt akadémiai értekezése is és természetesen, amikor IV. Károlyt királlyá koronázták, Timon Ákos élénken és figyelmesen nézte végig a koronázási szertartást, hogy vajjon akként folyik-e le az, amint azt az alkotmány és a szokásjog előírja. A Mátyás-templommal szemben, az erkélyről nézte a koronázási jelenetet és mert akkor már rövidlátó volt, ijedten állapította meg, hogy a király fején, amikor a templom elé kilovagolt, nincs rajta a korona. Nem vette észre a lapos és alacsony koronát és ezért volt tévedése, mert Timon Ákos sokkal nagyobbak hitte a szent koronát. Egy életen át írt könyvet róla és sohasem nézte meg. Igazi tudós volt.

A Balaton mellett szeretett nyaralni és nagyon szerette a Balatont. Szeretett hosszasán vitaközvetíteni, bőven és terjedelmesen magyarázni és hosszú séták alatt szeretett bőven elmélkedni jogi és politikai kérdésekről. Az eseményekhez és a gyakorlati élethez nagyon kevés volt az érzéke: szabatosan, egyszerűen és finom visszavonultságban élte le életét. Egyik büszkesége volt, hogy József főherceget, elhunyt öccsét: László főherceget és Mária Dorottya főhercegnőt ő tanította jogi alapismeretekre és bőven, szeretettel tudott beszélni ezekről az emlékeiről. Pontus és lelkiismeretes ember volt, pedáns és alapos, igazi professzor, Timon tanár úr...